

Handläggare
Sandra Eneroth
HR-chef
För kommunledningsförvaltningen
0140-68 121

Mottagare
Kommunstyrelsen

Sandra.eneroth@tranås.se

Bestämmelser om omställningsstöd och pension till förtroendevalda OPF-KR 26

Förvaltningens förslag till beslut

- att** anta bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26), med tillhörande bilagor
- att** bestämmelserna träder ikraft den 15 oktober 2026.

Sammanfattning

SKR:s styrelse har den 19 december 2025 antagit förslag till nya bestämmelser för omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda – OPF-KR 26. Reglerna gäller för uppdrag som tillträds efter valet 2026 eller senare och är indelade i fyra kapitel: inledande bestämmelser, omställningsstöd, pensionsbestämmelser och familjeskydd.

Förtroendeuppdrag inom kommun och region utgör en viktig del av den demokratiska strukturen och medför behov av anpassade villkor. OPF-KR 26 innehåller bestämmelser om omställningsstöd, pensionsbestämmelser och familjeskydd för förtroendevalda som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen. Det innebär att förtroendevalda som avslutar sina uppdrag i samband med valet 2026 fortsatt omfattas av OPF-KR 25 i nuvarande lydelse, inklusive eventuella rättigheter till omställningsstöd efter uppdragets upphörande. OPF-KR 26 ska tillämpas på förtroendevalda som tillträder ett eller flera uppdrag efter valet 2026, under förutsättning att deras första politiska uppdrag tillträdde efter valet 2014 eller senare.

De huvudsakliga förändringarna i OPF-KR 26 avser i första hand samordningen av omställningsstöd med andra inkomster. Omställningsstödet ska samordnas med all förvärvsinkomst och annan inkomst redan från och med det första året med omställningsstöd. Detta innebär en förändring jämfört med nuvarande bestämmelser, där det första året med ekonomiskt omställningsstöd är samordningsfritt. En ny bestämmelse införs även som innebär att rätt till omställningsstöd inte finns vid fängelsedom om två år eller mer. Vidare tydliggörs att tid hos annan uppdragsgivare

kan räknas in i kvalifikationstiden för omställningsstöd.

Inom pensionsområdet införs bland annat en beloppsgräns som innebär att pension inte betalas ut om årsbeloppet understiger 250 kronor. Möjlighet till kortare utbetalningstid införs, med en minsta utbetalningstid om tio år. Den tidigare uttagsåldern fastställs till 62 år, och automatisk utbetalning ska påbörjas vid 70 års ålder.

OPF-KR26 är utformat för tillämpning hos respektive kommun och region. För att äga giltighet krävs ett lokalt antagande av bestämmelserna.

Beskrivning av ärendet

Sedan 2014 har Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) haft ett gemensamt regelverk för omställningsstöd och pension för förtroendevalda, benämnt OPF. En grundläggande utgångspunkt för regelverket är att underlätta för förtroendevalda att kunna förena sitt politiska uppdrag med ett yrkesliv. Bestämmelserna har därför, i den utsträckning det är möjligt, anpassats till de pensions- och omställningsavtal som gäller för anställda inom kommuner, regioner och kommunalförbund.

Den 19 december 2025 beslutade styrelsen för SKR att anta nya bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26). Regelverket är avsett att tillämpas för uppdrag som tillträds efter valet 2026. Det innebär att förtroendevalda som avslutar sina uppdrag i samband med valet 2026 fortsatt omfattas av OPF-KR 25 i dess nuvarande lydelse. OPF-KR 26 ska tillämpas på förtroendevalda som tillträder ett eller flera uppdrag, i Tranås kommun, efter valet 2026, under förutsättning att deras första politiska uppdrag tillträdde efter valet 2014 eller senare.

SKR rekommenderar att OPF-KR 26 antas med ikraftträdande tidigast den 15 oktober 2026. Datomet har valts för att sammanfalla med början av en ny mandatperiod, och syftar till att undvika förändringar av villkor under pågående mandatperiod samt att skapa förutsägbarhet och likvärdiga förutsättningar för de förtroendevalda. Bestämmelserna i OPF-KR 26 syftar, liksom tidigare regelverk, till att underlätta för förtroendevalda att kombinera sitt politiska uppdrag med arbetslivet och är i möjligaste mån anpassade till de pensions- och omställningsavtal som gäller för anställda inom kommunsektorn.

Att inneha ett förtroendeuppdrag innebär särskilda förutsättningar. Ett politiskt uppdrag är inte en anställning, och den förtroendevalde är därmed inte anställd av kommunen. Förtroendevalda omfattas därför inte av den arbetsrättsliga lagstiftning som reglerar exempelvis semester, arbetstid, anställningsskydd eller tjänstepension.

Mot denna bakgrund är det rimligt att den som lämnar ett förtroendeuppdrag erbjuds stöd i omställningen tillbaka till arbetslivet.

I OPF-KR 26 justeras även samordningsreglerna för ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd. Omställningsstöden ska samordnas med all förvärvsinkomst och annan inkomst redan från och med det första året med omställningsstöd. Vidare införs bestämmelser som ger fullmäktige möjlighet att besluta om att omställningsstöd inte ska utbetalas. Kommunfullmäktige får besluta att en förtroendevald inte ska beviljas aktiva omställningsinsatser eller ekonomiskt omställningsstöd om den förtroendevalde har dömts för ett brott på vilket fängelse i lägst två år kan följa, och domen har vunnit laga kraft.

De förmåner som regleras i pensionsbestämmelserna motsvarar i stora delar innehållet i tjänstepensionsavtalet AKAP-KR, och regelverkets struktur är uppbyggt i linje med detta avtal. Intjänandet till den avgiftsbestämda pensionsbehållningen baseras på en livsinkomstprincip kopplad till det politiska uppdraget.

Ekonomi

Införandet av OPF-KR 26 kan innebära förändrade ekonomiska konsekvenser jämfört med OPF-KR 25. En central skillnad är att ekonomiskt omställningsstöd enligt OPF-KR 26 ska samordnas med annan inkomst från första utbetalningen, vilket kan medföra att beloppen i vissa fall blir lägre och att kommunens kostnader därmed kan minska. Samtidigt påverkas den samlade kostnadsbilden av hur många förtroendevalda som beviljas ekonomiskt omställningsstöd under en mandatperiod, liksom av de enskildas inkomster och förutsättningar under omställningsperioden. Mot denna bakgrund är det i nuläget inte möjligt att ange några exakta ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande kommunledningsförvaltningen 2026-04-29

SKR2025_03569-2 Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroende

Cirkulär - OPF-KR 26

Beslutet skickas till

Diariet

HR-chef

För kommunledningsförvaltningen

Pär Thudeen
Kommundirektör

Sandra Eneroth
HR-chef